

KARTA KURSU (realizowanego w specjalności)

PSYCHOLOGIA KLINICZNA (nazwa specjalności)

rok akademicki 2022/2023

Kierunek: Psychologia
Specjalność: kliniczna
Forma prowadzenia zajęć: niestacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: IV
Semestr: 7 (zimowy)

Nazwa	Psychologia osób z niepełnosprawnością	
Nazwa w j. ang.	Psychology of persons with disabilities	
Koordynator	dr Barbara Superson	Zespół dydaktyczny
		Dr Barbara Superson Mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z problematyką funkcjonowania psychospołecznego osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci poznają podstawowe prawidłowości rozwojowe w kontekście niepełnosprawności sensorycznej, intelektualnej i fizycznej. Zdobyta wiedza stanowić będzie podstawę dla budowania praktycznego programu oddziaływań terapeutycznych.

Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów, które mogą pojawiać się w pracy psychologa z uczniem z niepełnosprawnością, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza z psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
--------	---

Umiejętności	Potrafi integrować posiadaną wiedzę z różnych dziedzin psychologii
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 – ma wiedzę o funkcjonowaniu osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	SK_W04
	W02 – zna mechanizmy patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_W02
	W03 – zna psychologiczne podstawy oddziaływań wspierających osoby z niepełnosprawnością	SK_W010

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U 1- potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu psychologii osób z niepełnosprawnością w celu interpretacji funkcjonowania jednostki	SK_U07
	U 2 – potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną w celu wyznaczania kierunków działań wspierających (rewalidacyjnych i terapeutycznych)	SK_U04
	U 3 – potrafi opracować założenia indywidualnego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	SK_U01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne		

	K 1– ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie konieczność stałego kształcenie się w zakresie psychologii rehabilitacyjnej osób z niepełnosprawnością	SK_K03
	K 2 – potrafi współpracować w grupie specjalistów w celu wspomaganie rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_K02
	K3 – posiada kompetencje interpersonalne niezbędne do prowadzenia zindywidualizowanych oddziaływań wobec osób z niepełnosprawnością	SK_K06

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20			10								E
30												

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach, projekty indywidualne/grupowe, burza mózgów, analiza przypadków, analiza filmów.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy - prezentacja	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X	X	X		X	
W02						X	X	X	X		X	
W03						X	X	X	X		X	
U01						X		X	X		X	
U02						X		X	X		X	
U03						X		X	X		X	
K01						X		X	X			
K02						X		X	X			

K03						X		X	X			
-----	--	--	--	--	--	---	--	---	---	--	--	--

Kryteria oceny	Egzamin testowy (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt) Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu indywidualnego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona)
----------------	--

Uwagi	przedmiot specjalnościowy studia jednolite magisterskie stacjonarne kierunek Psychologia
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niepełnosprawność – ogólne wprowadzenie: klasyfikacje medyczne i modele niepełnosprawności; segregacja, integracja, inkluzja – w kontekście kształcenia i partycypacji społecznej 2. Niepełnosprawność intelektualna – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym 3. FAS – jako najczęściej występująca przyczyna niepełnosprawności intelektualnej 4. Niepełnosprawność sensoryczna – rodzaje, klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym (Głuchota w perspektywie kulturowej, Niepełnosprawność wzrokowa – kompensacja) 5. Niepełnosprawność fizyczna - klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym. 6. Choroby przewlekłe przyczyną niepełnosprawności 7. Adaptacja do niepełnosprawności w kontekście potrzeb i możliwości realizacji zadań rozwojowych 8. Prawa reprodukcyjne a prawo do szczęśliwego dzieciństwa w kontekście niepełnosprawności rodziców 9. Psychologia rehabilitacyjna – polski model rehabilitacji, założenia koncepcji rehabilitacji aktywnej 10. Psychologia rehabilitacyjna - Zadania i rola psychologa w kontekście wspomagania rozwoju i potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin
Ćwiczenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia organizacyjne, próba definicji niepełnosprawności w kontekście modelu medycznego, społecznego, biopsychospołecznego oraz Disability Studies. Społeczna percepcja osób z niepełnosprawnościami – perspektywa psychologiczna, historyczna i międzykulturowa. 2. Warsztaty sensoryczne – wyzwania i trudności osób z zaburzeniami w odbiorze i przetwarzaniu bodźców sensorycznych. 3. Psychologiczna sytuacja osób z trudnościami w komunikowaniu się (Zespół zamknięcia, Komunikacja alternatywna). Kto się kryje pod diagnozą, czyli dlaczego warto zdobywać wiedzę o różnych niepełnosprawnościach? 4. Praca psychologa z dzieckiem z niepełnosprawnością i jego rodzicem. 5. Prezentacja projektów zaliczeniowych, podsumowanie zajęć.

Wykaz literatury podstawowej

1. Bobińska, K., Pietras T., Gałęcki P (red.) (2012). Niepełnosprawność intelektualna – etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Warszawa: PWN (r. 1,2,3)
2. Garbat, M. (2015). Historia niepełnosprawności. Gdynia: Novae Res (r. 1, 6.4, 9)
3. Kowalik, S. (2007). Psychologia rehabilitacji. Warszawa: WAIP
4. Majewski T. (1997). Psychologia niewidomych i słabowidzących. Lublin PWZN (wybrane fragmenty)
5. Mikrut, A. (2019). Edukacja integracyjna czy włączająca? O prawie do edukacji w kontekście interpretacji terminologii Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Niepełnosprawność - Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 4, s. 77-94.
6. Ucińska, M., Odachowska, M. (2016). Niepełnosprawność jako konsekwencja wypadku drogowego – psychologiczne wsparcie osób z dysfunkcjami. Transport Samochodowy 3
7. Zalewska, M. (1998). Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą. Wydawnictwo Santorski. (wybrane fragmenty)
8. Howell, Melanie, Bradshaw, Jill and Langdon, Peter E. (2021) A systematic review of behaviour related outcome assessments for children on the autism spectrum with intellectual disabilities in education settings. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 8 . pp. 67-91. doi:10.1007/s40489-020-00205-y
9. 10. I Didn't Know People With Disabilities Could Grow Up to Be Adults": Disability History, Curriculum, and Identity in Special Education Artykuł, PDF (2021)Teacher Education and Special Education The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children 44(1):088840642199606 DOI: 10.1177/0888406421996069

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Gilbert, A. (2010). Co wnosi nos? Nauka o tym, co nam pachnie. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
2. Lewartowska-Bobkiewicz L. (2011), Niepełnosprawność intelektualna. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie, Gdańsk: Harmonia.
3. Obuchowska, I (1995). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa: WSiP. Cz I.
4. Pisula E. (2007). Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju. Warszawa: Wydawnictwo UW.
5. Sobolewska A. (2002). Cela. Odpowiedz na Zespół Downa. Warszawa: W.A.B.
6. Temple Grandin (1995). Byłam dzieckiem autystycznym. Warszawa: PWN
7. Vujicic N. (2012). Bez rąk, bez nóg, bez ograniczeń. Aetos Media
8. Marotto, M.L., Pettinicchio D., Lukk M. Working Differently or Not at All: COVID-19's Effects on Employment among People with Disabilities and Chronic Health Conditions, Art. PDF <https://doi.org/10.1177/07311214211012018>
9. Refilwe E. M., Shakila D., Juan B. (2021) Barriers to and facilitators of employment of persons with disabilities in low- and middle-income countries: A scoping review, ART. PDF doi: 10.4102/ajod.v10i0.833

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10

	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym – konsultacje indywidualne	1
Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	39
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do testu zaliczeniowego	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6